

วจนกรรณคำลงท้ายในภาษาถิ่นเหนือตามปัจจัยทางเพศ¹ SPEECH ACTS OF FINAL PARTICLES IN NORTHERN DIALECT INFLUNCED BY SOCIAL FACTORS ABOUT GENDER

นิตยา มุลปินใจ²; ขนิษฐา ใจมโน³; ฤทัย พาณิช⁴; ศรีวิไล พลมณี⁵

Nittaya Munpinchai²; Kanita Chaimano³; Ruethai Panich⁴; Sriwilai Ponmanee⁵

Corresponding author, e-mail: thaibis2519@gmail.com

Received: April 29, 2021; Revised: May 26, 2021; Accepted: June 09, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่อง เพศ อายุกับการแปรคำลงท้ายในภาษาคำเมืองและภาษาไทยใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวจนกรรณคำลงท้ายในภาษาคำเมือง จากปัจจัยทางสังคมด้านเพศ ซึ่งวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์ และการวิเคราะห์วจนกรรณตามเจตนาการสื่อสาร⁶ ผลการวิจัยพบ วจนกรรณคำลงท้ายในภาษาคำเมือง 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) วจนกรรณบอกกล่าว ร้อยละ 30.18 (2) วจนกรรณแสดงความรู้สึก ร้อยละ 25.84 (3) วจนกรรณชี้แนะ ร้อยละ 23.40 และ (4) วจนกรรณผูกมัด ร้อยละ 20.58 ตามลำดับ เพศมีผลต่อวจนกรรณการแปร คำลงท้ายของภาษาคำเมือง กล่าวคือ เพศหญิงปรากฏวจนกรรณบอกกล่าว ร้อยละ 34.68 วจนกรรณแสดงความรู้สึก ร้อยละ 29.30 วจนกรรณผูกมัด ร้อยละ 19.91 และวจนกรรณชี้แนะ ร้อยละ 16.11 ตามลำดับ ส่วนเพศชายพบ วจนกรรณการชี้แนะ ร้อยละ 31.37 วจนกรรณบอกกล่าว ร้อยละ 25.25 วจนกรรณแสดงความรู้สึก ร้อยละ 22.06 และวจนกรรณผูกมัด ร้อยละ 21.32 ตามลำดับ เพศหญิงจะเลือกใช้คำลงท้ายได้เหมาะสมกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้พบว่า การเลือกใช้คำลงท้ายของเพศหญิงและเพศชายมีผลต่อการแปรคำลงท้ายภาษาคำเมือง โดยการเลือกใช้คำลงท้ายของเพศหญิงและเพศชาย อาจทำให้เจตนาในการสื่อสารมีความแตกต่างกัน และคำลงท้ายหนึ่งคำสามารถสื่อวจนกรรณได้มากกว่าหนึ่งวจนกรรณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาและสถานการณ์ของผู้พูดเป็นปัจจัยสำคัญ

คำสำคัญ: วจนกรรณ; การแปร; คำลงท้าย; ภาษาถิ่นเหนือ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งจากงานวิจัย เพศ อายุ กับการแปรคำลงท้ายในภาษาคำเมืองและภาษาไทยใหญ่

This article is a part of the dissertation Genders and ages affected on the final particle variation of Kham Muang and Tai Yai language

² นักศึกษาหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Ph.D.candidate of Thai Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Assistant Professor, Dr. Philosophy of Doctoral in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences. Lampang Rajabhat University

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

Assistant Professor , Co – adviso

⁵ รองศาสตราจารย์ , อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

Associate Professor, Co - adviso

⁶ Searle, J. (1969). Speech Act: An essay in the philosophy of language (New York : Cambridge University Press).

ABSTRACT

This article is a part of a dissertation "Genders and ages affected on the final particle variation of Kham Muang and Tai Yai language". The objective aims to compare the speech acts of final particles in Kham Muang language which was influenced from social factors about gender. The concepts of analysis are Pragmatics and Speech acts. The result of the study shows that the final particle of Kham Muang language is divided into 4 groups; 1) Representative (30.8%), 2) Expressive (25.84%), (3) Directive (23.40%), and (4) Commissive (20.58 %) respectively. Gender has an influence on Kham Muang final particle speech act. For Female, Representative is most found (34.68%), Expressive (29.30%), Commissive (19.91%), and Directive (16.11%), respectively. For Male, Directive is most found (31.37%), Representative (25.25%), Expressive (22.06%), and Commissive (21.32%), respectively. From a result, it showed that Female use the final particles more appropriated than Male. Therefore, the selection of final particles affected the variation of meaning of communication since each final particle has been interpreted more than one speech acts depending on purpose and situation of the speaker.

Keywords: Speech Act; Variation; Final Particles; Northern Dialect

บทนำ

คำลงท้าย (Final Particle) เป็นคำประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ภาษา ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของข้อความหรือประโยค ไม่มีความหมายแต่สะท้อนได้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงผู้ฟังสามารถคาดเดาได้ว่าผู้พูดเป็นคนเช่นไร ดังที่ วิจิตร ภาณุพงศ์ (2552: 60 - 61) ให้นิยามคำลงท้ายว่า เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ไม่มีความหมายเด่นชัดในตัว และไม่มีหน้าที่สัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค ถึงแม้ว่าคำลงท้ายจะไม่ใช้คำที่ทำหน้าที่สำคัญในโครงสร้างของประโยค จะมีหรือไม่มีก็ไม่ทำให้ความหมายโดยรวมของประโยคหายไปแต่ทว่าบางประโยคหากไม่มีคำลงท้ายก็อาจทำให้ความหมายในการสื่อสารลดลง ทั้งนี้คำลงท้ายเป็นคำที่ช่วยเสริมประโยค ข้อความ โน้ตของความรู้สึก เจตนาของผู้พูด อันแสดงถึง ความสุภาพของผู้พูดต่อ เพศ วัย ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาอีกด้วย นววรรณ พันธุเมธา (2553: น.136 – 137) เรียกคำลงท้ายว่าคำเสริม ซึ่งจะแสดงถึงเพศของผู้พูด เพศของผู้ฟัง วัยของผู้พูด วัยของผู้ฟัง และท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง เช่น ผู้หญิงจะใช้คำลงท้ายคำว่า ค่ะ ค๊ะ ผู้ชายจะใช้ คำว่า ครับ อีกทั้งเพศทำให้เกิดวิภาษภาษาเพศ (sex variety) ในสังคมคือ วิภาษภาษาหญิงและวิภาษภาษาชาย เพศจึงมีความสำคัญต่อการแปรภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548: น. 62)

เมื่อวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งจะพบว่า การเลือกใช้ภาษาของเพศชายและเพศหญิงมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทในการใช้ภาษา จึงทำให้ปัจจัยทางสังคมด้านเพศมีความน่าสนใจ เพราะไม่ได้มองแค่เรื่องเพศเท่านั้นที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยแต่ทำให้มองไปถึงการเลือกใช้ภาษาของเพศในแต่ละบริบทของสังคมอีกด้วย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้ภาษาระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไม่เพียงแต่จะทำให้เข้าใจภาษาดีขึ้น แต่ยังทำให้เข้าใจลักษณะสังคมของผู้พูดภาษาเหล่านั้นอีกด้วย (ปราณี กุลละวณิชย์ กัลยา ดิงศกทิพย์, สุดาพร ลักษณะนิยานวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: น. 23) โดยทั่วไปด้านการใช้ภาษาของเพศหญิงได้รับความคาดหวังว่าใช้ภาษาที่ดี และเหมาะสม จึงทำให้เพศหญิงใช้ภาษาระมัดระวังมากกว่าเพศชาย อีกทั้งความแตกต่างในการเลือกใช้คำด้วยเพศหญิงมีวงศัพท์ที่หลากหลายจึงจะเลือกใช้คำศัพท์ได้มากกว่าเพศชาย (ติญู ศรีนราวัฒน์, ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558: น. 214-217) ทั้งนี้มีการศึกษาวิจัยที่ค้นพบว่าปัจจัยด้านเพศมีผลต่อภาษาของ มนสิการ เสงสุวรรณ (2560) พบผลวิจัยจากการศึกษาเรื่องการแปรของเสียง เสียง / h /

ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดตรังตามปัจจัยทางสังคม โดยการวิเคราะห์การแปรของเสียง / h / ในชุมชนท่าจีน และวิเคราะห์ตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อการแปรของเสียง / h / พบว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีการใช้รูปแปรมากที่สุด ตรงกับแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคมที่ว่าเพศหญิงใช้รูปภาษาที่เป็นมาตรฐานมากกว่าเพศชาย และในงานวิจัยของ ตระหนักจิต ทองมี (2545) ศึกษาเรื่อง การแปรของการรับรู้เพศลักษณะหญิงและเพศลักษณะชายในความหมายของคำกริยาและคำวิเศษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาของเพศชายและเพศหญิงแสดงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาของเพศทั้งสองแตกต่างกัน ลักษณะการใช้ภาษาผู้หญิงมีความสุภาพ มีความระมัดระวังในการเลือกใช้ภาษา การใช้ภาษาพูดเพื่อการสื่อสารเพศหญิงจะใช้ภาษาที่มีการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าผู้ชาย และการเลือกใช้คำของเพศชายและเพศหญิงอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนไปในทิศทางที่แตกต่างกัน จากงานวิจัยข้างต้นได้ข้อค้นพบว่า เพศเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการแปรของภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านกรอออกเสียง การเลือกใช้คำเพื่อบ่งบอกเพศของผู้พูด แสดงให้เห็นว่าเพศมีผลต่อพฤติกรรมทางภาษาของผู้ใช้ภาษา และนำไปสู่แนวทางในการศึกษาคำลงท้ายว่าเพศหญิงและเพศชายมีผลต่อการใช้คำลงท้ายมากน้อยเพียงใด

อนึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นเหนือปรากฏงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ทีฆฆุณห์เถียร (2527) ได้ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยเชียงใหม่ เกี่ยวกับลักษณะทางเสียงและลักษณะอรรถศาสตร์ในภาษาไทยเชียงใหม่ เพื่ออธิบายลักษณะของคำลงท้ายและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งพบว่าลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาไทยเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ทางลักษณะอรรถศาสตร์ที่เป็นตัวกำหนดความหมายหลักของคำลงท้าย และเสียงเป็นตัวกำหนดความหมายย่อยของคำลงท้าย รวมถึงพบว่าแบ่งคำลงท้ายจากการความหมายได้ 6 ประเภท และจักรกฤษณ์ ลีตระกูล (2545) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นลำปาง โดยศึกษาความหมายและวิเคราะห์อรรถลักษณะ รวมถึงแยกประเภทคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นลำปาง ค้นพบว่า การใช้คำลงท้ายมีผลต่อวัจนกรรมทั้งวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม

นอกเหนือจากงานวิจัยดังกล่าวแล้วยังพบงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ จำแนกเป็นการศึกษาด้านชนิดของคำลงท้าย ด้านเสียงและการแปร ด้านอรรถลักษณะ องค์ประกอบ ตำแหน่งหน้าที่ของคำลงท้าย อย่างไรก็ตามคำลงท้ายแม้ว่าจะไม่มีความหมายตายตัวแต่ก็เป็นคำเสริมในประโยคเพื่อเน้นเจตนา ทศนคติและอารมณ์หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง (เรื่องเดช บันเขื่อนขัติย์, 2552: น.209 -210) สามารถบ่งบอกได้ถึงเจตนาของผู้พูดต่อเพศคู่สนทนาที่แตกต่างกันตามปัจจัยทางสังคม อนึ่งภาษาคำเมืองซึ่งเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือและมีคำลงท้ายเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาตระกูลไท เมื่ออยู่ในบริบทที่แตกต่างกันจะทำให้ความหมายของประโยคแตกต่างกัน ทั้งนี้การวิเคราะห์คำลงท้ายภาษาคำเมืองจะสะท้อนให้ทราบเจตนาที่แตกต่างกันของผู้พูดเพศชายและเพศหญิง

ทรงธรรม อินทจักร (2550: น. 15-17) กล่าวว่า จอห์น ออสติน เปรียบเสมือนผู้เผยแพร่หลักการอธิบายภาษาในแนววจนปฏิบัติศาสตร์ ส่วนผู้ที่บุกเบิกแนวคิดเรื่องวัจนกรรมและการจำแนกกลุ่มวัจนกรรมคือ จอห์น แอล ออสติน วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายที่สื่อสารโดยผู้พูด เป็นเรื่องของกรวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่สื่อออกไปสื่อความหมายอะไร ซึ่ง John.R Searle (1969) เป็นผู้นำเสนอแนวคิดเรื่องวัจนกรรม โดยการวิเคราะห์ วัจนกรรมเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาและผู้ใช้รูปภาษา อันเกี่ยวข้องกับการตีความเจตนาของผู้ใช้ภาษา ทั้งนี้จะเน้นความสำคัญทางความหมายมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำหรือวลีที่ประกอบนั้นเป็นถ้อยคำมีความหมายอย่างไร (สุจริต ตีผลดง, 2552: น. 1-6)

จากที่กล่าวมาข้างต้น คำลงท้ายในภาษาคำเมืองจึงมีความน่าสนใจด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ เพราะสิ่งนี้ วจนปฏิบัติศาสตร์ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือเจตนา ที่ผู้พูดต้องการสื่อให้ผู้อื่นทราบ (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: น. 9) และการวิเคราะห์วัจนกรรมจะทำให้ทราบเจตนาของการใช้คำลงท้ายที่ผู้พูดมีต่อคู่สนทนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยอ้างอิงกรอบแนวคิดทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์และการวิเคราะห์วัจนกรรมตามเจตนาการสื่อสารของ John.R Searle

(1969) ที่เน้นการศึกษาคำลงท้ายที่อยู่บริบท ที่ช่วยให้เห็นถึงลักษณะของวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมือง ที่เกิดขึ้นสามารถชี้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาษาในอนาคต โดยเลือกศึกษาเจาะจงเฉพาะปัจจัยด้านเพศของผู้พูดภาษาคำเมือง และเปรียบเทียบให้เห็นการแปรที่เกิดขึ้นของคำลงท้ายจากปัจจัยด้านเพศ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้เข้าใจการแปรที่เกิดขึ้นของคำลงท้ายภาษาคำเมือง ในสังคมปัจจุบันอันเป็นผลจากเพศและสามารถคาดการณ์ทิศทางการแปรคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นเหนือว่ามีเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

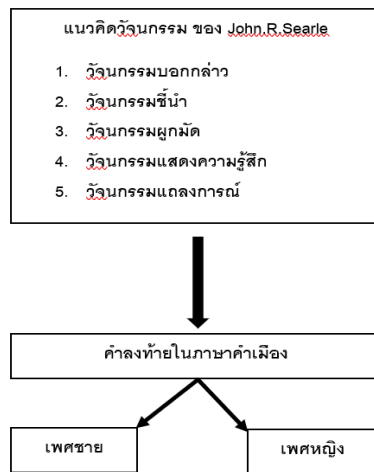
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมือง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการวิเคราะห์วัจนกรรมตามเจตนาการสื่อสารของ John R. Searle (1969) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมือง ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนกรณีศึกษา โดยคำนึงถึงภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันของคนชุมชน รวมถึงจากการศึกษาข้อมูลแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2547) จึงได้กำหนดพื้นที่สำหรับการเก็บข้อมูลหลังจากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น และจากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านเชิงดอย เรื่องภาษาของประชากรในหมู่บ้านที่ใช้ในการสื่อสาร พบว่าภาษาที่ใช้พูดในหมู่บ้านประกอบด้วยภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นเหนือ ประชากรยังคงใช้ภาษาคำเมืองที่มีลักษณะการออกเสียงเฉพาะถิ่นตนเองทั้งสำเนียงภาษาถิ่น ลักษณะการใช้ภาษาที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แม้ว่าจะมีการสัมผัสภาษาไทยมาตรฐานก็ตาม นอกจากนี้ ภาษาไทยมาตรฐานก็ยังถูกใช้เมื่อประชาชนออกไปนอกชุมชน สนทนากับนักท่องเที่ยวหรือการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ แต่ก็ยังคงใช้ภาษาถิ่นของตนเอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้ภาษาที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มมีความน่าสนใจในการศึกษาคำลงท้าย จึงได้กำหนดพื้นที่ คือ หมู่บ้านเชิงดอย ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อกำหนดพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยมีกระบวนการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยกำหนดจำนวนผู้บอกภาษา ประกอบด้วย ผู้บอกภาษาเพศหญิง 5 คน และเพศชาย 5 คน ทั้งนี้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา โดยเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในบริเวณจุดเก็บข้อมูล กรณีผู้ที่เคยย้ายไปอยู่ที่อื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น การไปศึกษาต่อ การทำงานต่างจังหวัด ผู้นั้นจะต้องใช้ชีวิตในบริเวณจุดเก็บข้อมูลรวมถึงเวลาปัจจุบันไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของอายุของบุคคลนั้น และสามารถพูดภาษาถิ่นของตนเองได้

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางด้านสังคมในการศึกษาคือ เพศผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นสองกลุ่มคือ เพศหญิง เพศชาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ณ สถานการณ์จริง บันทึกเสียงและจดบันทึกคำลงท้ายที่พบในแต่ละสถานการณ์ ตามปัจจัยด้านเพศ อายุของผู้สนทนา จากนั้นมีการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาคำเมืองในพื้นที่ที่ศึกษา เพื่อตรวจสอบข้อมูลว่าถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นนำคำลงท้ายที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดสถานการณ์การเลือกใช้คำลงท้ายตามสถานการณ์ที่สอดคล้องกับการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุดลงในแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาอีกครั้งเกี่ยวกับการเลือกใช้คำลงท้ายในสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นจากข้อมูลสัมภาษณ์ในระยะที่หนึ่ง และบันทึกการสัมภาษณ์รวมถึงการจดบันทึก ซึ่งในระยะที่สองนี้อาจมีการลงพื้นที่สัมภาษณ์มากกว่าหนึ่งครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด อนึ่งการกำหนดสถานการณ์จะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ประเพณี รวมถึงจะต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้บอกภาษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลคำลงท้ายจากผู้ใช้งานในพื้นที่วิจัย แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถามและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำแบบสอบถามชุดที่ 1 ไปเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 เพื่อนำผลทดลองมาแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้บอกภาษาแต่ละภาษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) ประกอบด้วยแบบสอบถามการแปรคำลงท้ายของภาษาคำเมือง 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลทางภาษาในระยะที่ 1 ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้บอกภาษา
- ตอนที่ 2 คำลงท้ายที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลทางภาษาในระยะที่ 2 ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้บอกภาษา
- ตอนที่ 2 สถานการณ์จำลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แนวคิดวัจนกรรม John R. Searle มากำหนดการวิเคราะห์วัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมือง ดังนี้ วัจนกรรมบอกกล่าว วัจนกรรมชี้แนะ วัจนกรรมผูกมัด วัจนกรรมแสดงความรู้สึก วัจนกรรมแถลงการณ์ โดยเกณฑ์วิเคราะห์หาคำลงท้าย คือ จะปรากฏตำแหน่งท้ายประโยคไม่สามารถนำคำอื่นมาต่อท้ายได้นอกจากคำลงท้ายด้วยกัน และช่วยบอก

เจตนาของผู้พูดให้ชัดเจนเมื่ออยู่ภายใต้ประโยค ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่ได้ทำหน้าที่ของคำลงท้ายมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ วัจนกรรม จากนั้นวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง กาลเทศะ ที่พูด จากปัจจัยทางสังคมด้านเพศ เพื่อดูการแปรที่เกิขึ้นของคำลงท้ายในภาษาคำเมือง

สรุปผลการวิจัย

1. วัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมืองตามปัจจัยด้านเพศ

การศึกษาวิจัย วัจนกรรมของคำลงท้ายในภาษา คำเมือง ตามแนวการวิเคราะห์วิเคราะห์วัจนกรรมตามเจตนา การสื่อสารของ John R. Searle (จอห์น อาร์เซิร์ล) พบว่าคำลงท้ายในภาษาคำเมืองมี จำนวน 36 คำ แบ่งตามวัจนกรรมที่ พบเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มบอกกล่าว (Representative) (2) กลุ่มชี้แนะ (Directive) (3) กลุ่มผูกมัด (Commissive) (4) กลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมืองตามปัจจัยด้านเพศ

วัจนกรรม	เพศ			
	เพศหญิง		เพศชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัจนกรรมบอกกล่าว	155	34.68	103	25.25
วัจนกรรมชี้แนะ	72	16.11	128	31.37
วัจนกรรมผูกมัด	89	19.91	87	21.32
วัจนกรรมแสดงความรู้สึก	131	29.30	90	22.06

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมืองตามปัจจัยด้านเพศ ในกรณีที่ผู้พูดเป็นผู้หญิงจะใช้ คำลงท้ายประโยคที่บ่งบอกวัจนกรรม คือ วัจนกรรมบอกกล่าว มากที่สุด จำนวน 155 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 34.68 รองลง คือ วัจนกรรมแสดงความรู้สึก จำนวน 131 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 29.30 ตามด้วยวัจนกรรมผูกมัด จำนวน 89 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 19.91 และวัจนกรรมชี้แนะ จำนวน 72 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.11 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาวัจนกรรมคำลงท้ายของผู้พูดเพศชายในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พบว่า เพศชายใช้คำลงท้ายประโยค ที่บ่งบอกวัจนกรรม คือ วัจนกรรมชี้แนะ ร้อยละ 31.37 วัจนกรรมบอกกล่าว ร้อยละ 25.25 วัจนกรรมแสดงความรู้สึก ร้อยละ 22.06 และวัจนกรรมผูกมัด ร้อยละ 21.32 ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าคำลงท้ายหนึ่งคำอาจสื่อวัจนกรรมได้มากกว่า หนึ่งวัจนกรรมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้พูด

หากเปรียบเทียบวัจนกรรมการแปรคำลงท้ายของเพศหญิงและเพศชาย ก็ จะเห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เพศหญิงจะพบวัจนกรรมบอกกล่าวมากที่สุด ส่วนเพศชายจะพบวัจนกรรมชี้แนะมากที่สุด ทั้งนี้เพศชายเป็นเพศที่แสดง บทบาทความเป็นผู้นำการเลือกใช้วัจนกรรมชี้แนะแสดงให้เห็นถึงอิทธิของเพศที่มีผลต่อการวัจนกรรมการแปรคำลงท้าย ผลค้นพบที่ได้จากการวิจัยอีกประเด็นพบว่า คือ ไม่ปรากฏวัจนกรรมแถลงการณ์ ทั้งนี้เพราะวัจนกรรมแถลงการณ์ เป็นวัจนกรรมที่เกิดขึ้นในบริบทการสื่อสารแบบทางการ อนึ่งการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาไม่พบการใช้ภาษาแบบเป็น ทางการ เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์ที่สอดคล้องกับบริบทในชีวิตประจำวันของผู้บอกภาษาในชุมชน การเลือกใช้คำลงท้ายของผู้บอกภาษาจึงไม่เป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการ

2. ผลการวิเคราะห์หัตถ์วิจิตรกรรม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หัตถ์วิจิตรกรรมที่บ่งบอกถึงเจตนาของผู้พูด โดยพิจารณาจาก การสื่อความหมายการสื่อเจตนา การสื่อผลลัพธ์ เพื่อนำไปสู่การทำนายการแปรค่าลงท้ายภาษาคำเมืองตามปัจจัยด้านเพศ จากวิจิตรกรรมหลักทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า วิจิตรกรรมบอกกล่าวของผู้พูดจำแนก ได้ดังนี้

1. วิจิตรกรรมบอกกล่าว จำแนกหัตถ์วิจิตรกรรม ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงประเภทวิจิตรกรรมกลุ่มบอกกล่าว

วิจิตรกรรมบอกกล่าว	หญิง		ชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิจิตรกรรมแจ้งให้ทราบ	88	56.77	26	25.24
วิจิตรกรรมการยืนยัน	25	16.13	57	55.34
วิจิตรกรรมการคาดการณ์	30	19.35	20	19.42
วิจิตรกรรมการสรุป	12	7.75	0	0

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า วิจิตรกรรมกลุ่มบอกกล่าว การใช้คำลงท้ายในเพศหญิง พบว่ามีวิจิตรกรรมย่อย ได้แก่ วิจิตรกรรมแจ้งให้ทราบ ร้อยละ 56.77 วิจิตรกรรมคาดการณ์ ร้อยละ 19.35 วิจิตรกรรมยืนยัน ร้อยละ 16.13 วิจิตรกรรมสรุป ร้อยละ 7.75 การใช้คำลงท้ายในเพศชาย พบว่า มีวิจิตรกรรมย่อย ได้แก่ วิจิตรกรรมการยืนยัน ร้อยละ 55.34 วิจิตรกรรมแจ้งให้ทราบ ร้อยละ 25.24 วิจิตรกรรมคาดการณ์ ร้อยละ 19.42 และวิจิตรกรรมที่ไม่พบ คือ วิจิตรกรรมการสรุป

วิจิตรกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมืองที่สื่อความหมายบอกกล่าว พบว่า ที่พบทั้งเพศหญิงและเพศชาย ได้แก่ เจ้า /caw⁵/, คับ /khap⁶/, เตื่อ /tu: a⁴/, บะตาย /ba³ da: j²/, เน่อ /nɔ: ⁴/, หละ /la²/, ละเน่อ /la² nɔ: ⁴/, ก้า /ka: ³/, เหี้ย /hia: ¹/, อีเฮี้ย /i¹ hɔ: j⁶/, เล้า /law⁵/, บะจะวะ /ba³/

คำลงท้ายข้างต้น ผู้พูดเพศหญิง จะใช้คำลงท้ายในท้ายประโยคที่สื่อถึงวิจิตรกรรมบอกกล่าว ในมิติการสื่อความเพื่อแจ้งให้ทราบ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์รับทราบเรื่องที่บอกกล่าวต่อผู้ฟัง ซึ่งหากมองประเด็นการใช้คำลงท้ายให้เหมาะสมกับคู่สนทนาแล้ว วิเคราะห์ได้เป็นสองประเด็น คือ ผู้ที่มีฐานะสูงกว่า และผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าหรือระดับเดียวกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

ผู้พูดเพศหญิง : อีหน้อยเฮี้ยอะจะสั่งอยู่ /i² nɔj³ ji: a⁶ ?a² saŋ⁶/

คู่สนทนาเพศหญิง : กินเข้าเจ้า /kin¹ khaw⁵ caw⁵/

จากประโยคข้างต้นการใช้คำลงท้าย เจ้า /caw⁵/ เป็นการแจ้งให้ทราบว่าในขณะที่นั้นผู้พูดกำลังทานข้าว สื่อเจตนาเพื่อบอกกล่าวให้คู่สนทนาที่มีสถานะสูงกว่ารับทราบ อนึ่ง คำลงท้าย เจ้า /caw⁵/ บ่งบอกถึงเพศของผู้พูด คือ เพศหญิง และใช้กับผู้ที่มีฐานะต่ำกว่า แต่ทั้งนี้การใช้คำลงท้าย เจ้า /caw⁵/ ไม่ได้พบเพียงแต่เพศหญิงเท่านั้นที่ใช้ ยังพบว่าเพศชายบางคนใช้ คำลงท้าย เจ้า /caw⁵/ ในบางสถานการณ์เมื่อสนทนากับเพศหญิง แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้สึกเอ็นดูคู่สนทนา จึงแสดงเจตนา ความรู้สึกสื่อสารผ่านคำลงท้ายที่ใช้

ตัวอย่างที่ 2

ผู้พูดเพศชาย : วันนี้อิน้องไปตางโตมาเจ้า /wan² ni: ² i³ nɔ: ŋ³ paj³ ta: ŋ² daj² ma: ² caw⁵/

คู่สนทนาเพศหญิง : ไปแ่อวในเวียงมา /paj³ i³ w³ naj² wi: aŋ² ma: ²/

การสื่อความหมายในตัวอย่าง 1 และ 2 เป็นการสื่อความหมายแบบวัจนกรรมตรง ตามที่ผู้พูดกล่าวเจตนาให้คู่สนทนาได้รับทราบ อีกทั้งคำลงท้าย **เจ้า** /caw⁵/ ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ต่อคู่สนทนาไม่ว่าจะอยู่ในฐานะทางสังคมระดับใดก็ตาม นอกจากนี้ยังมีคำลงท้ายที่สื่อความแข็งให้ทราบสำหรับใช้ลงท้ายในประโยค เมื่อพูดกับคู่สนทนาแบบเป็นกันเอง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 3

ผู้พูดเพศหญิง : แม่หันอ้ายคำไปตางใด /mɛ:⁴ han¹ ʔa:j⁶ kham² paj³ ta: ɲ² daj²/

ผู้พูดเพศหญิง : กูกอบอ้อยอัยย มีอะสังกับมัน /ku:² ko:³ bo:³ hu:⁶ ʔi¹ hɔ:⁶ mi:² ʔa² saŋ⁶
kap⁴ man²/

ผู้พูดเพศหญิง : กะว่าจะจวนไปโต้งสักกำ /kaŋ¹ wa:⁴ ca² cu:an² paj³ to:ɲ¹ sak⁶ kam²/

ตัวอย่างข้างต้นปรากฏคำลงท้าย **อัยย** /ʔi¹ hɔ:⁶/ ท้ายประโยค เป็นวัจนกรรมบอกกล่าวที่บ่งชี้การแจ้งให้ทราบของผู้พูด คำว่า **อัยย** /ʔi¹ hɔ:⁶/ จะพูดลงท้ายในประโยคเป็นกันเอง ซึ่งก็มักจะปรากฏการใช้ คำว่า **อัยย** /ʔi¹ hɔ:⁶/ ในประโยคที่ผู้พูดเป็นผู้ชายด้วยเช่นกัน

2. วัจนกรรมชี้้นำ สามารถจำแนกมิติวัจนกรรม ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงประเภทวัจนกรรมชี้้นำ

วัจนกรรมชี้้นำ	หญิง		ชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัจนกรรมสอบถาม	15	20.83	30	23.44
วัจนกรรมเสนอแนะ	12	16.67	20	15.63
วัจนกรรมออกคำสั่ง	11	15.28	53	41.40
วัจนกรรมขอร้อง	30	41.66	12	9.38
วัจนกรรมเชิญชวน	4	5.56	13	10.15

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าวัจนกรรมชี้้นำการแปรคำลงท้ายในภาษาคำเมือง แบ่งเป็นวัจนกรรมย่อยของผู้พูดเพศหญิง ได้แก่ วัจนกรรมขอร้อง ร้อยละ 41.66 วัจนกรรมสอบถาม ร้อยละ 20.83 วัจนกรรมเสนอแนะ ร้อยละ 16.67 วัจนกรรมคำสั่ง ร้อยละ 15.28 และวัจนกรรมเชิญชวน ร้อยละ 5.56 ตามลำดับ ส่วนผู้พูดเพศชาย ได้แก่ วัจนกรรมออกคำสั่ง ร้อยละ 41.66 วัจนกรรมสอบถาม ร้อยละ 23.44 วัจนกรรมเสนอแนะ ร้อยละ 15.63 วัจนกรรมเชิญชวน ร้อยละ 10.15 และวัจนกรรมขอร้อง ร้อยละ 9.38 ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมด้านเพศต่อวัจนกรรมชี้้นำการใช้คำลงท้าย เห็นได้ว่าเพศหญิงเลือกใช้วัจนกรรมขอร้องมากที่สุด ส่วนเพศชายจะเลือกใช้วัจนกรรมออกคำสั่ง มากที่สุด ทั้งนี้จะเป็นเพราะเพศชายแสดงถึงอำนาจที่อยู่เหนือคู่สนทนาผ่านคำลงท้ายที่ใช้ในการสื่อสาร หนึ่งวัจนกรรมชี้้นำการแปรคำลงท้ายในภาษาคำเมืองที่บอกเจตนาชี้้นำ ที่พบทั้งเพศหญิงและเพศชาย ได้แก่ คับ /kɰap⁶/, เตื้อ /tu:⁴/, บะตาย /baŋ³ da:j²/, เน่อ /nɔ:⁴/, หนะ /naŋ⁶/, หละ /laŋ⁶/, ละ หละ /laŋ⁶ naŋ⁶/, เขีย /hi:a¹/, เขียกำ /hia:¹ kam²/, เหนาะ /nɔ:⁶/, นิ /niŋ⁵/, ตู /duŋ⁶/, แล /ɛ:⁴/, ป่า /ba:³/

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวัจนกรรมขึ้นนำที่ปรากฏในการใช้คำลงท้ายบางคำ เพื่อให้เห็นเจตนาของผู้พูด ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4

ผู้พูดเพศหญิง :	อาหน้อยวันนี้มีกานก่อ	/ʔa: ³ nɔ: ⁵ wan ² ni: ² mi: ¹ ka:n ¹ ko: ³ /
คู่สนทนาเพศชาย :	แม่จะญะหยัง	/mɛ: ¹ caʔ ² jãʔ ⁶ jaŋ/
ผู้พูดเพศหญิง :	วันนี้หื้อไปจ้วยตัวัดเหี้ยกำ	/wan ² ni: ² hu: ⁵ paj ³ cu:aj ² hia: ¹ kam ² /
คู่สนทนาเพศชาย :	ไปญะสัง	/paj ³ jaʔ saŋ ⁶ /
ผู้พูดเพศหญิง :	เป็นจะแ้ววัดเกียมงานวันพุก ไปเหี้ยกำ	/pɤ: ⁿ caʔ ² p ^h ɛw ³ wat ⁵ ki:am ² ŋa:n ² wan ² p ^h uk ⁶ paj ³ hia: ¹ kam ² /

จากตัวอย่างที่ 4 ผู้พูดใช้คำลงท้าย **เหี้ยกำ** /hia:¹ kam²/ สื่อเจตนาขึ้นนำให้ผู้ฟังทำตามที่ผู้พูดกล่าวขึ้นนำ บ่งชี้ให้ทำในสิ่งที่ควรทำ ณ เวลานั้น อีกทั้งเป็นการเน้นย้ำว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่ไม่ได้เป็นการบังคับหรือสั่งผู้ฟังให้ทำตาม ด้านความสัมพันธ์ทางความหมายคำว่า **เหี้ยกำ** /hia:¹ kam²/ บ่งบอกถึงวัจนกรรมตรงเชิงสั่งให้ทำทว่าในบางประโยค อาจจะมีการเลือกใช้คำลงท้าย **เหี้ยกำ** /hia:¹ kam²/ สื่อเจตนาวัจนกรรมออกคำสั่งหรือวัจนกรรมขอร้อง ดังเช่นตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5

ผู้พูดเพศหญิง :	แม่หลวงไปแ้วหาป้อป็นเหี้ยกำ	/mɛ: ⁴ lawŋ ⁴ paj ³ ʔɛ:w ⁴ ha: ¹ pɔ: ⁵ pan ⁶ /hi:a ¹ kam ² /
คู่สนทนาเพศหญิง :	เป็นเป็นอะสัง	/pɤ: ⁿ pen ¹ ʔa ² saŋ ⁶ /
ผู้พูดเพศหญิง :	ปเป็นอะสัง	/bɔ: ³ pen ¹ ʔa ² saŋ ⁶ /
คู่สนทนาเพศหญิง :	คนเฒ่าคะหื้อไปแ้วหา	/k ^h on ² t ^h aw ³ k ^h aʔ ⁶ hu: ⁵ paj ³ ʔɛ:w ⁴ ha: ¹ /
ผู้พูดเพศหญิง :	เจ้า	/caw ⁵ /

ดังนั้นวัจนกรรมการแปรคำลงท้ายในภาษาคำเมืองในมิติวัจนกรรมขึ้นนำ เห็นได้ว่าการใช้คำลงท้าย สื่อเจตนาในเชิงขึ้นนำเพื่อสอบถาม เสนอแนะ สั่งการ ขอร้องและเชิญชวน อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ด้านความหมาย ทั้งวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม

3. วัจนกรรมผูกมัด จำแนกมิติวัจนกรรม ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางแสดงวัจนกรรมผูกมัด

วัจนกรรมผูกมัด	หญิง		ชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัจนกรรมแสดงความตั้งใจ	34	38.20	12	13.79
วัจนกรรมแสดงเจตนา	22	24.72	17	19.54
วัจนกรรมสัญญา	21	23.60	33	37.93
วัจนกรรมรับรอง	12	13.48	25	28.74

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าเพศหญิงและเพศชายใช้วัจนกรรมผูกมัดในการใช้คำลงท้ายแบ่งเป็น วัจนกรรมย่อยของเพศหญิง ได้แก่ วัจนกรรมแสดงความตั้งใจ ร้อยละ 38.20 วัจนกรรมแสดงเจตนา ร้อยละ 24.72 วัจนกรรมสัญญา ร้อยละ 23.60 และวัจนกรรมรับรอง ร้อยละ 13.48 ส่วนในเพศชาย แบ่งวัจนกรรมย่อยได้ดังนี้ วัจนกรรมสัญญา ร้อยละ 37.93 วัจนกรรมรับรอง ร้อยละ 28.74 วัจนกรรมแสดงเจตนา ร้อยละ 19.54 และวัจนกรรมแสดงความตั้งใจ ร้อยละ 13.79 ตามลำดับ

วัจนกรรมผูกมัดของคำลงท้ายในภาษาคำเมืองที่พบ ได้แก่ เนอ /nɔː˦˥/, ละเนอ /la˦˥ nɔː˦˥/, เหี้ยกำ /hiːa˦˥ kam˦˥/, กำ /kaː˦˥/ จากข้อมูลข้างต้นพบว่า เพศหญิงจะเลือกใช้วัจนกรรมคำลงท้ายบ่งชี้ถึงการแสดงความตั้งใจ ตรงข้ามกับเพศชาย จะเลือกใช้คำลงท้ายเพื่อบ่งชี้ถึงการสัญญามากกว่า ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

ผู้พูดเพศหญิง : เป็นคนอะสังอุบะผู้เลื่อง ย้อมมากินเข้าบะดินบะตึงงักหน้อย

/pen¹ k^hon² ʔa² saŋ⁶ ʔuː⁵ baʔ² huː⁶ luːŋ⁴ hoːj⁵ maː² kin¹ k^haw⁵ baʔ² tuaŋ⁵ sak⁶ nɔːj⁵/

คู่สนทนาเพศชาย : กำเดี่ยวแม่กำเดี่ยว

/kam² diːa² kam² diːa² mɛː⁴ /

ผู้พูดเพศหญิง : กำเดี่ยวหลายเตื่อละ คะใจ

/kam² diːa² laːj¹ tuːa⁴ laʔ⁶ k^haʔ³ cai¹

คู่สนทนาเพศชาย : เออ เดี่ยวมากินเนอ จะไปอาบน้ำก่อน /ʔɔː˦˥ diːa² maː˦˥ nɔː˦˥ caʔ² paj³ ʔaːp

naːm⁶ koːn³ /

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าแม่ซึ่งเป็นผู้พูดเพศหญิง กำลังพูดกับลูกชายด้วยความไม่พึงพอใจมากนัก ส่วนคู่สนทนาซึ่งเป็นลูกชายก็ตอบรับด้วยประโยคลงท้ายว่า เนอ /nɔː˦˥/ ซึ่งเป็นการให้คำสัญญาว่าจะทำตามที่เขาพูดแน่นอน เสริมคำพูดให้มีความหนักแน่นน่าเชื่อถือ และใช้กับคนได้ในครอบครัวด้วยความสนิทสนม ด้านความหมายเป็นการนำกล่าวในเชิงวัจนกรรมตรงบ่งบอกว่าจะทำ แต่ทั้งนี้ยังสามารถตีความได้ว่าทำให้สัญญาด้วยคำลงท้ายว่า เนอ /nɔː˦˥/ เจตนาของผู้พูดอาจให้ความหมายเชิงวัจนกรรมอ้อมได้เช่นกัน

4. วัจนกรรมแสดงความรู้สึก จำแนกมิติวัจนกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงวัจนกรรมแสดงความรู้สึก

วัจนกรรมผูกมัด	หญิง		ชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัจนกรรมโกรธ	12	9.92	36	40.00
วัจนกรรมพอใจ	28	23.14	6	6.66
วัจนกรรมดีใจ	23	19.01	23	25.56
วัจนกรรมห่วงใย	45	37.19	15	16.67
วัจนกรรมสงสัย	13	10.74	10	11.11

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า วัจนกรรมแสดงความรู้สึกของคำลงท้ายในภาษาคำเมือง เพศหญิงแบ่งเป็นวัจนกรรมย่อย ได้แก่ วัจนกรรมห่วงใย ร้อยละ 37.19 วัจนกรรมพอใจ ร้อยละ 23.14 วัจนกรรมดีใจ ร้อยละ 19.01 วัจนกรรมสงสัย ร้อยละ 10.74 และวัจนกรรมโกรธ ร้อยละ 9.92 ส่วนเพศชาย พบวัจนกรรมย่อยของวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ดังนี้ วัจนกรรมโกรธ

หรือรูปภาษาที่เป็นมาตรฐานมากกว่าเพศชาย ซึ่งการใช้คำลงท้ายของเพศผู้พูด หมายถึง เพศหญิงอาจใช้คำลงท้ายอย่างหนึ่ง แต่เพศชายอาจใช้คำลงท้ายอีกอย่างหนึ่ง ความแตกต่างระหว่างภาษาของเพศชายหรือเพศหญิงมาน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับภาษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและบทบาทของทั้งสองเพศในสังคม (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556: น. 42-43) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการแปรของการรับรู้เพศลักษณะหญิงและเพศลักษณะชายในความหมายของคำกริยาและวิเศษณ์ของตระหนักจิต ทองมี (2545) ที่ค้นพบว่า การใช้ภาษาของเพศชายและเพศหญิงแสดงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาของทั้งสองเพศแตกต่างกัน ลักษณะการใช้ภาษาของผู้หญิงจะมีความสุภาพ การแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าผู้ชาย

นอกจากนี้จะพบว่าคำลงท้ายในภาษาคำเมืองหลาย ๆ คำ สื่อเจตนาได้หลายประเด็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของประโยคที่แวดล้อมคำลงท้ายนั้น ๆ ดังนั้นคำลงท้ายหนึ่งคำจึงสามารถบอกวัจนกรรมได้หลายแบบ และวัจนกรรมคำลงท้ายที่ปรากฏย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของประโยคเป็นองค์ประกอบด้วย รวมถึงเพศของผู้พูดเองก็ส่งผลให้คำลงท้ายมีการแปรตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง กาลเทศะของการเลือกใช้คำลงท้ายให้เหมาะสมกับบริบทที่เรียกว่าสถานการณ์ภาษาในสังคม โดยมีปัจจัยทางสังคมด้านเพศเป็นตัวกำหนดในการเลือกใช้คำลงท้ายด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยปัจจัยการใช้คำลงท้ายภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษารายวิชาการใช้ภาษาไทย กรณีศึกษาการพูดแบบเป็นทางการ ของ รัชณีฉาย เฉยรอด (2561) ที่พบว่าปัจจัยการใช้คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นใต้ในการพูดแบบเป็นทางการส่วนใหญ่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เรื่องที่พูด และกาลเทศะ

จากการวิเคราะห์ยังพบว่า คำลงท้ายที่บ่งบอกเพศชายหรือเพศหญิง เช่น คำว่า **เจ้า** /caw⁵/ โดยปกติจะเป็นคำลงท้ายแสดงความเป็นเพศหญิง แต่เพศชายก็สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้ หากเป็นการสื่อสารกับเพศหญิงที่มีสถานภาพต่ำกว่าและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเอ็นดูหรือแสดงความอ่อนโยนต่อคู่สนทนา ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าคำลงท้ายมีการแปรไปตามเพศของผู้ใช้ อันเป็นลักษณะธรรมชาติที่เกิดขึ้นในภาษาที่ยังมีผู้ใช้ ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์สังคม มุ่งเน้นศึกษาการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาที่พูดกันในปัจจุบันอีก อนึ่งยังสะท้อนให้เห็นถึงการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาด้วย และผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลการศึกษารื่องคำลงท้ายในภาษาถิ่นลำปางของ จักรกฤษณ์ ลีตระกูล (2545) ที่กล่าวว่าคำลงท้ายมีผลต่อวัจนกรรมของประโยคด้วย โดยอาจเป็นวัจนกรรมตรงหรือวัจนกรรมอ้อมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาและสถานการณ์ของผู้พูด รวมถึงแนวโน้มของการใช้คำลงท้ายที่ชี้ให้เห็นความเท่าเทียมกันในเรื่องของเพศได้ชัดเจนขึ้น เช่น คำว่า “คับ” “ป่า” ใช้กับเพศชาย คำว่า “เจ้า” ใช้กับเพศหญิง ซึ่งเดิมการใช้คำลงท้ายในภาษาคำเมืองทั้งเพศหญิงและเพศชายใช้คำลงท้ายดังกล่าวแสดงเพศอย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันผู้หญิงสามารถใช้คำว่า “คับ” “ป่า” ผู้ชายสามารถใช้คำว่า “เจ้า” ก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับเจตนาและสถานการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ดังนั้นคำลงท้ายหนึ่งคำก็สามารถที่จะบ่งบอกวัจนกรรมได้มากกว่าหนึ่งวัจนกรรม นอกจากนี้การปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายในลักษณะเดียวกันจะเน้นให้คำดูมีเจตนาชัดเจนมากขึ้น ทว่าการรวมกันของคำลงท้ายที่แตกต่างกันก็จะยังคงความหมายเดิมของคำนั้น ๆ อาจจะมีคำลงท้ายไม่กี่คำที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงฟ้า โหรานุภาพ (2546) ได้ข้อค้นพบจากงานวิจัยเรื่องคำลงท้ายในภาษาลาวเวียงจันทน์ ว่าการปรากฏร่วมของคำในลักษณะเดียวกันก็จะเป็นการเน้นซึ่งกันและกันให้ดูมีน้ำหนักมากขึ้น หากการรวมกันของคำลงท้ายที่ต่างลักษณะกันจะคงไว้ความหมายของตนเอง มีเพียงไม่กี่คำที่มีการปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความหมาย

สรุปได้ว่าวัจนกรรมคำลงท้ายในภาษาคำเมือง เพศเป็นปัจจัยทางสังคมที่ทำให้ลักษณะของการสื่อสารมีความแตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและคู่สนทนา เจตนาของการสื่อสารภายใต้บริบทที่แวดล้อมคำลงท้ายเพื่อให้เกิดการกระทำ ดังที่ จอห์น ออสติน (Austin, 1962: p.12) ให้ข้อสังเกตว่าเราสามารถใช้อาการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งใดและวัจนกรรมเป็นเรื่องของการใช้ภาษา รวมทั้งการวิเคราะห์เจตนาของผู้สื่อสาร

จำเป็นต้องมองทั้งมุมมองของผู้พูด ผู้ฟังและถ้อยคำที่ นอกจากนี้การปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายในลักษณะเดียวกันจะทำให้เจตนาการสื่อสารชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การลงพื้นที่วิจัยในการเก็บข้อมูลทางภาษา ควรมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงมากที่สุด และในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ได้ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องหลังเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาของภาษาถิ่นจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบการแปรด้านเสียง และความหมายของคำลงท้าย เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแปรเรื่องเสียง ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาว่าเสียงของคำลงท้ายในการสื่อสารเป็นประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งที่จะทำให้เห็นว่าการแปรเสียงของคำลงท้าย มีผลต่อเจตนาในการสื่อสารอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- จักรกฤษณ์ ลีตระกูล (2545). คำลงท้ายในภาษาถิ่นลำปาง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 ดิษุ ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 ตระหนักจิต ทองมี (2545). การแปรของการรับรู้เพศลักษณะหญิงและเพศลักษณะชายในความหมายของคำกริยา
 และคำวิเศษณ์ในภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ทรงธรรม อินทจักร. (2550). แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 นววรรณ พันธุเมธา. (2553). ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ :โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
 ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ดิงศภทิพย์, สุดาพร ลักษณะเนียนาวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540). ภาษาทัศนาวา.
 (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์.
 มนสิการ เฮงสุวรรณ (2560). การแปรของเสียง (ห) ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดตรังตามปัจจัยทางสังคม. ในรวมบทความ
 วิจัยทางภาษาศาสตร์สังคมและภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). หน้า 233 – 245.
 รัชณีฉาย เจริญรอด. (2561). วิเคราะห์ปัจจัยการใช้คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาารายวิชาการใช้ภาษาไทย
 กรณีศึกษาการพูดแบบเป็นทางการ. ในรายงานการประชุมวิชาการ “มหาวิทยาลัยสารคามวิจัย ครั้งที่ 14 ”
 50 ปี มหาวิทยาลัยสารคาม “ผู้มีปัญญาพึงเป็นอยู่เพื่อมหาชน”.
 รุ่งอรุณ ทีฆชุตมเดียร (2527). คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 เรืองเดช บันเขื่อนขัติย์. (2552). ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : Fast Book.
 วิจิตร ภาณุพงศ์. (2552). โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 แสงฟ้า ไหรานภาพ (2546). การศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวเวียงจันทน์. ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์, สุจิตต์ลักษณะ ดีผดุง, เอกพงษ์ สุวรรณเกษร์, อภิญาญา บัวสรวง, อิศระ ชูศรี, โสภณา ศรีจำปา, มยุรี ถาวรพัฒน์, อมร ทวีศักดิ์ และ ประภาศรี ดำสอาด (2547). *แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย Ethnolinguistic Maps of Thailand*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อัมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). *ภาษาในสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Austin, J.L. (1962). *How to do Things with Worlds*. Oxford: Oxford University Press.

Searle, J. (1969). *Speech Act: An essay in the philosophy of language*. (New York: Cambridge University Press).